

IEKĻAUJOŠĀ IZGLĪTĪBA. RĪKOJIES! LUKSEMBURGAS IETEIKUMI

Konteksts

2015. gada oktobrī Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra sadarbībā ar Luksemburgas Izglītības, bērnu un jaunatnes lietu ministriju organizēja Eiropas noklausīšanās pasākumu ar nosaukumu "Iekļaujošā izglītība. Rīkojies!". Tā notika Luksemburgas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā.

Septiņdesmit diviem jauniešiem ar un bez speciālās izglītības vajadzībām un/vai funkcionāliem traucējumiem no 28 Eiropas valstīm bija iespēja apspriest iekļaujošo izglītību savās skolās un sabiedrībā kopumā. Jaunie

delegāti puda vispārēju apmierinātību ar viņiem nodrošināto izglītību, taču akcentēja arī pastāvošos trūkumus. Apkopojot jauniešu sniegto informāciju par situāciju, kā arī viņu ieteikumus, tika sagatavoti *Luksemburgas ieteikumi*.

2015. gada 23. novembrī *Luksemburgas ieteikumi* tika prezentēti Eiropas izglītības ministriem izskatīšanai un kā pamats turpmākai rīcībai. Ieteikumos ir izteikts atbalsts iekļaujošās izglītības kā vislabākās izvēles nodrošināšanai, pastāvot nepieciešamajiem apstākļiem. Tie ir sargrupēti pa piecām galvenajām apspriešanās laikā jauniešu izteiktajām pamatdomām.

Ieteikumi

1. *Viss par mums — ar mums*

Šeit tiek runāts par izglītojamo tiešu iesaisti viņus ietekmējošo lēmumu pieņemšanā.

- Pieņemot jebkurus lēmumus, kuri tieši vai netieši ietekmē jauniešus, kā arī viņu ģimenes locekļus, ir jāuzklausa un jāņem vērā viņu viedokļi.

- Jauniešiem ir jājautā, kādas ir viņu vajadzības.

- Ir nepieciešama sistemātiska jauniešu organizāciju iesaiste.

2. *Skolas bez šķēršļiem*

Šeit tiek runāts par visu fizisko un tehnisko šķēršļu likvidēšanu.

- Daudzi šķēršļi skolās jau ir likvidēti, taču, lai fiziski nokļūtu līdz vietējām izglītības iestādēm, kā arī viegli iekļūtu un pārvietotos tajās, ir jālikvidē visi šķēršļi.

- Veicot izglītības iestāžu ēku rekonstrukciju vai modernizāciju, obligāti ir jāņem vērā tādi pieejamības principi kā, piemēram, daudzfunkcionālu un/vai klusu telpu izveide skolā, kā arī plašākas elastīgi izmantojama mācību aprīkojuma pieejamības nodrošināšana.

- Ņemot vērā individuālās vajadzības, ir jābūt pieejamiem piemērotiem tehniskajiem palīgīdzekļiem un mācību materiāliem.

3. Stereotipu laušana

Šeit runa ir par jēdzienu “normalitāte”. Proti, pieņemot, ka ikviens cilvēks ir atšķirīgs, rodas jautājums, kas ir “normāls”?

- Lai veicinātu savstarpēju cieņu un iecietību, ir būtiski, lai skolotājiem, skolas darbiniekiem, jauniešiem, ģimenes locekļiem un atbalsta dienestiem tiktu sniegta uzticama informācija par izglītojamo vajadzībām.
- Daudzveidība ir jāuztver kā pozitīvs fakts, un visiem vienoti “funkcionālie traucējumi ir jāuztver kā normāla parādība”.
- Ikviens cilvēks ir atšķirīgs, un katrs no viņiem ir jāpieņem. Iecietības pamats ir savstarpēja izpratne vienam par otru.
- Mācību vidē vairāk ir jāapzinās, ka tajā ir arī cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem, tādēļ pret viņiem ir jāizturas iecietīgāk.

4. Daudzveidība ir atšķirīgā kopums, un iekļaušana nodrošina šī kopuma veiksmīgu pastāvēšanu

Ceturtnā pamatdoma ir cēlusies no dažu jauniešu

lietotā saukļa:

- Katram ir jākoncentrējas uz to, ko ir *iespējams* izdarīt, nevis uz to, ko nav iespējams izdarīt.
- Izglītībai ir jābūt pilnībā pieejamai, ievērojot visu izglītojamo vajadzības, kas ir kvalitatīvas izglītības pamats ikvienam.
- Būtiska nozīme ir sadarbībai starp skolotājiem un pārējiem speciālistiem, kā arī labu apmācības iespēju nodrošināšanai.
- Kritiski svarīgi ir, lai skolotāji un klasesbiedri sniegtu cilvēcisku un/vai tehnisku atbalstu.

5. Kļūšana par pilntiesīgiem pilsoņiem

Šeit tiek runāts par iekļaujošās izglītības ietekmi, pilnībā iekļaujoties sabiedrībā.

- Lai iekļautos sabiedrībā, ir svarīgi iekļauties vispārīglītojošajās skolās.
- Mērķis ir šāds: savu vietu sabiedrībā var atrast visi.

Secinājums

Luksemburgas ieteikumi atbilst attiecīgajiem oficiālajiem Eiropas un starptautiskajiem dokumentiem īpašo vajadzību un iekļaujošās izglītības jomās un papildina tos. Jaunieši akcentēja iekļaujošo izglītību kā cilvēktiesību jautājumu, un galvenie jēdzieni viņu diskusijās bija normalitāte, iecietība, cieņa un pilsoniskums. Pilns *Luksemburgas ieteikumu* teksts ir pieejams “Iekļaujošā izglītība. Rīkojies!” tīmekļa vietnē

<http://www.european-agency.org/luxembourg-recommendations>

